

RR + PR

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 16-S

ವಿಷಯ : ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ

Code No. : 16-S

Subject : First Language — SANSKRIT

प्रथम भाषा — संस्कृतम्

(ಹಳೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ / Old Syllabus)

(ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ + ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಖಾಸಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ/ Regular Repeater + Private Repeater)

ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಚನೆಗಳು :

- i) ಇದು ಪ್ರಶ್ನೆ-ಸಹಿತ-ಉತ್ತರಪುಸ್ತಕವಾಗಿದೆ.
- ii) ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯಬೇಕು.
- iii) ಈ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯು 'ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ' ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಟ್ಟು 63 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.
- iv) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸೀಸದ ಕಡ್ಡಿ (ಪೆನ್ಸಿಲ್) ಯಿಂದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಾರದು. ಪೆನ್ಸಿಲ್‌ನಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- v) ಬಹು-ಆಯ್ಕೆ, ಖಾಲಿ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವುದು, ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆರೆದು ಅಳಿಸುವುದು / ತಿದ್ದಿ ಬರೆಯುವುದು / ಗುರುತಿಸುವುದು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹವಾಗುತ್ತದೆ.
- vi) ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಲು 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲಾವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- vii) ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕಿರುಪುಸ್ತಕದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಗೆರೆಯ ಪಕ್ಕದ ಖಾಲಿ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಬರಹಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಾರದು.

परीक्षार्थिनां सामान्याः सूचना :

- i) इदं प्रश्नयुक्तम् उत्तरपुस्तकम् अस्ति ।
- ii) अस्मिन् प्रश्नयुक्ते उत्तरपुस्तके 'संयोज्य लिखत' प्रश्नसहितम् आहत्य त्रिषष्टिः (63) प्रश्नाः सन्ति ।
- iii) प्रत्येकं प्रश्नस्य उत्तरं लेखितुं प्रश्नयुक्ते उत्तरपुस्तिके एव पर्याप्तः स्थलावकाशः प्रकल्पितः । निर्दिष्टस्थानेषु एव उत्तराणि लेखनीयानि ।
- iv) परीक्षार्थिनः उत्तराणि अङ्कनी (पेन्सिल्) द्वारा न लिखेयुः । पेन्सिल् द्वारा लिखितानि उत्तराणि मौल्यमापनार्थं न परिगण्यन्ते ।
- v) समुचितोत्तरचयनप्रश्नाः, रिक्तस्थानं पूरयत, संयोज्य लिखत एतेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि सम्मार्ज्यं लिख्यन्ते चेत् मौल्यमापनार्थं न परिगण्यन्ते ।
- vi) परीक्षार्थिभ्यः प्रश्नानां पठनार्थम् अर्थग्रहणार्थं च पञ्चदश निमेषाः अधिकाः प्रदत्ताः ।
- vii) दक्षिण पार्श्वे आरक्षित स्थाने किमपि न लेखनीयम् ।

- I. निम्नलिखितेषु प्रश्नषु अपूर्णविवरणेषु वा प्रत्येकाय चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः तेषु एकमेव शुद्धं उपयुक्तं वा वर्तते । उपयुक्तं विकल्पं चित्वा प्रश्नस्य समक्षे निर्दिष्टस्थाने अक्षरसहितं अस्योत्तरं पूरयतु ।

15 × 1 = 15

1. 'रत्नहरिणम्' नाटकस्य रचयिता एषः भवति —

(A) भासः	(B) एच० वि० नागराज्
(C) बाणभट्टः	(D) व्यासः ।
2. 'अस्माकम्' अत्र एषा विभक्तिः अस्ति —

(A) प्रथमा	(B) सप्तमी
(C) षष्ठी	(D) तृतीया ।
3. अत्र विजातीयं पदम् इदं भवति —

(A) विंशतितमः	(B) त्रयः
(C) षष्ठः	(D) दशमः ।
4. 'कुरुकुलप्रदीपः' एषः भवति —

(A) घटोत्कचः	(B) चन्द्रापीडः
(C) कर्णः	(D) अभिमन्युः ।
5. 'गच्छन्' अस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् इदं भवति —

(A) गच्छन्ती	(B) गच्छता
(C) गच्छति	(D) गच्छा ।
6. आदिकविः एषः भवति —

(A) बाणभट्टः	(B) कालिदासः
(C) वाल्मीकिः	(D) भोजराजः ।
7. स्वाधीनः अस्य विरुद्धार्थकं पदम् इदं भवति —

(A) पराधीनः	(B) दीनः
(C) प्राधीनः	(D) आदीनः ।
8. विलासवत्याः दुःखस्य कारणम् इदं भवति —

(A) दुर्बलता	(B) अनपत्यता
(C) दरिद्रता	(D) कान्तिहीनता ।
9. एतेन तुल्यं धनं नास्ति —

(A) दानेन	(B) शीलेन
(C) सत्येन	(D) सन्तोषेण ।

10. 'कालः' समानार्थकं पदम् इदं भवति —
 (A) समयः (B) दिवा
 (C) रात्रिः (D) रविः ।
11. अत्र समूहेतरपदम् इदं भवति —
 (A) गत्वा (B) कृत्वा
 (C) ज्ञात्वा (D) आगत्य ।
12. हर्तुम् — तुमुन प्रत्ययः :: हतवान् —
 अत्र चतुर्थं पदम् इदं भवति —
 (A) क्त्वा प्रत्ययः (B) क्तवतु प्रत्ययः
 (C) शतृ प्रत्ययः (D) क्त प्रत्ययः ।
13. वराहमिहिरस्य पिता एषः भवति —
 (A) आदित्यदासः (B) रामदासः
 (C) कालिदासः (D) भीमदासः ।
14. क्रियापदस्य मूलरूपम् इदं भवति —
 (A) धातुः (B) नामपदम्
 (C) अव्ययम् (D) तिङन्तम् ।
15. विद्यायाः महत्त्वभूतं अङ्गम् इदं भवति —
 (A) कृष्णफलकम् (B) सुधाखण्डः
 (C) ग्रन्थालयः (D) क्रीडाङ्गणम् ।

II. रिक्तस्थानानि पूरयत —

5 × 1 = 5

16. उपनिषदः वेदानां भागः ।
 17. इन्द्रियाणि आहुः ।
 18. पादं वज्रभिन्नम् ।
 19. चञ्चलात्मकं भवति ।
 20. व्याधिः निवर्तते ।

III. 21. संयोज्य लिखत —

5 × 1 = 5

अ

- i) सूर्योदयवर्णनम्
- ii) पितामहस्य वचनात् दूतः
- iii) नाकस्पर्धिनी
- iv) कर्दमः
- v) सुमन्त्रः

आ

- a) मन्त्री
- b) वेदव्यासः
- c) घटोत्कचः
- d) मधुराविजयम्
- e) दरिद्रः
- f) भारतभूमिः
- g) अर्णवः

IV. एकवाक्येन उत्तरं लिखत —

10 × 1 = 10

- 22. नीतिमार्गं के न परिलङ्घयन्ति ?
- 23. विद्या किं किं जनयति ?
- 24. योगी राज्ञे किं किं दत्तवान् ?
- 25. अरुक् कः भवति ?
- 26. भारते प्राचीनतमं साहित्यं किम् ?
- 27. चम्पूकाव्यं कयोः सम्मिश्रणं भवति ?
- 28. मानससरसः काः नद्यः प्रवहन्ति ?
- 29. के निष्करुणाः इति हरिणः वदति ?
- 30. मरीचिः कस्य मानसपुत्रः आसीत् ?
- 31. बिलासवत्याः ताम्बूलकरङ्कवाहिनी का ?

V. लघूत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत —

5 × 2 = 10

- 32. विक्रमः योगीश्वर किमवदत् ?
- 33. मानससरसः उद्भवविषये पुराणकथा का ?
- 34. कं लोकः अनुप्रसीदति ?
- 35. तक्रसेवनस्य वैशिष्ट्यं किम् ?
- 36. धृतराष्ट्रः घटोत्कचं कथं समाधत्ते ।

अथवा

कुबेरः किमर्थं सुवर्णवृष्टिं कृतवान् ?

VI. निर्देशानुसारम् उत्तरं लिखत —

8 × 2 = 16

37. सन्धिं विभज्य सन्धिनाम लिखत —

2 × 1 = 2

- i) यस्तु
- ii) एकत्रापि ।

38. वाक्ये विद्यमानं कृदन्तपदं चित्वा प्रत्ययस्य नाम लिखत — $2 \times 1 = 2$
- i) त्वया पाठः पठनीयः ।
ii) राधा देवं वन्दमाना गायति ।
39. विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत — $2 \times 1 = 2$
- i) वृकोदरः
ii) वरतन्तुशिष्यः ।
40. वाक्यदोषं परिहरत — $2 \times 1 = 2$
- i) देवालयस्य बहिः वृक्षः अस्ति ।
ii) रामं नमः ।
41. लकार-पुरुष-वचनानि लिखत — $2 \times 1 = 2$
- i) भविष्यति ।
ii) प्राकटयत् ।
42. तद्धितान्तपदं वियुज्य प्रत्ययस्य नाम लिखत — $2 \times 1 = 2$
- i) भारतीयम्
ii) राधेयः ।
43. प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत — $2 \times 1 = 2$
- i) मेघाः जलं वर्षन्ति ।
ii) बालकेन धाव्यते ।
44. वाक्ये योजयत — $2 \times 1 = 2$
- i) यदा तदा
ii) विना ।
- VII. श्लोकयोः तात्पर्यं कर्णाटकभाषया, आंग्लभाषया, संस्कृतभाषया वा लिखत — $2 \times 2 = 4$
45. विज्ञानसारथिर्यस्तु
मनः प्रग्रहवान्नरः ।
सोऽध्वनः पारमाप्नोति
तद्विष्णोः परमं पदम् ॥

46. हिताशी स्थात्
 — मिताशी स्थात्
 कालभोजी जितेन्द्रियः ।
 पश्यन् रोगान् बहून् कष्टान्
 बुद्धिमान् विषमाशनात् ॥

अथवा

स मृन्मये वीतहिरण्मयत्वात्
 पात्रे निधायार्ध्यमनर्घशीलः ।
 श्रुतप्रकाशं यशसा प्रकाशः
 प्रत्युज्जगामातिथिमातिथेयः ॥

VIII. यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत —

4 × 3 = 12

47. सा तस्य गुप्तं धनम् ।
 कः पाठः ? कः अवदत् ? गुप्तं धनं किम् ?
 48. पितुर्निर्देशम् आचर ।
 कः पाठः ? का अवदत् ? कम् अवदत् ?
 49. शरद्धनं नार्दति चातकोऽपि ।
 कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?
 50. धर्मं समाचर ।
 कः पाठः ? कः अवदत् ? कस्य सन्देशः एषः ?

अथवा

केवलमेव रोदिति ।
 कः पाठः ? कः अवदत् ? का रोदिति ?

IX. कवयोः देश-काल-कृतीनां विषये लिखत —

2 × 3 = 6

51. बाणभट्टः ।
 52. जि० महाबलेश्वरभट्टः ।

X. वाक्ये विद्यमानम् अलङ्कारं सलक्षणं विवृणुत —

3

53. गगनं गगनाकारम् ।

XI. प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दोनाम लिखत —

3

54. प्रारभ्य विघ्नविहताः विरमन्ति धीराः ।

XII. कर्णाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत —

3

55. त्वया सम्यक् अभ्यासः करणीयः । रामो वनं गत्वा दैत्यान् समहरत् । संस्कृतभाषां व्यवहारभाषां कुर्युः ।

XIII. संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत —

3

56. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನವು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ಬುನಾದಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

Student life is valuable. It is the foundation for the future. Therefore students study nicely.

XIV. श्लोकौ पूरयत —

2 × 4 = 8

57. नानाभाषि
..... |
.....
..... मामकजननीयम् ||

58. आरम्भगुर्वी
..... |
.....
..... खलसञ्जनानाम् ||

XV. दशवाक्यैः उत्तरं कर्णाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया, संस्कृतभाषया वा लिखत — 3 × 4 = 12

59. कथानुगुणं विक्रमस्य औदार्यं विवृणुत ।
60. आरोग्यनियमान् पद्यानुगुणं विवृणुत ।
61. रघोः औदार्यं वर्णयत ।

अथवा

अध्यात्मविद्या प्रशस्ततमा विद्या विवृणुत ।

XVI. पत्रं लिखत —

1 × 5 = 5

62. वसुपुरे विद्यमानायाः सर्वकारीय प्रौढशालायाः महेशः / प्रतिमा इति मत्वा दिनद्वयं विरामं सम्प्रार्थ्य मुख्योपाध्यायं प्रति विराम पत्रं लिखत ।

अथवा

वसुपुरे विद्यमानायाः सर्वकारीय प्रौढशालायाः महेशः / प्रतिमा इति मत्वा पुस्तकं प्रेषयितुं 'चन्द्रिका बुक्‌हौस्', मैसूरुनगरं प्रति एकं पत्रं लिखत ।

XVII. प्रबन्धमेकं लिखत —

5

63. i) परिसरविज्ञानम् ।
ii) जनसंख्यास्फोटः ।
iii) गणकयन्त्रम् ।